

Viering 9 oktober 2022:

In het kader van de grote drie:

“Vrijheid, Gelijkheid, Broederlijkheid” ... “Vrijheid”

- Welkom en inleiding (Annie)

In het kader van ons jaarthema “Vrijheid is méér dan ik, ik, ik” is dit de tweede viering. Een viering rond het begrip “vrijheid” zoals dat werd ingevuld tijdens de Franse Revolutie.

In de startviering (2 weken geleden) hoorden we dat de weg naar “echte vrijheid” hard werken is... dat het een weg is van vallen en opstaan, van proberen en falen maar ook een weg van hoop en vertrouwen. Hoop op en vertrouwen in onze God die wij aanspreken als Moeder/ Vader, Zoon/ Broeder, ontembare Geest van levenskracht ... onze God die een God van bevrijding is... een God die ons telkens weer wegroept uit slavernij, uit onderdrukking, uit wanhoop en uitzichtloosheid... een God die ons heeft bestemd voor een wereld van vrede, gerechtigheid en vrijheid... een wereld waarin wij ons potentieel als “mens”, geschapen naar Gods beeld ten volle gestalte kunnen geven.

- Lied p. 80: “Lied van de uittocht”
- Historiek Franse Revolutie (deel1) (Annie)

Frankrijk naar het einde van de 18° eeuw toe. Een “standenmaatschappij”... Van de 26 miljoen Fransen behoorden zo’n 130 000 tot de eerste stand: de geestelijkheid. Hun “taak” was het te bidden voor het zieleheil van het volk.

Zo’n 150 000 à 300 000 tot behoorden tot de tweede stand: de adel. Hun taak was het het land te verdedigen.

Het overgrote deel van die 26 miljoen behoorde tot de derde stand: boeren, arbeiders, handelaars, kunstenaars, wetenschappers enz... Zij waren a.h.w. de “ruggegraat” van de samenleving.

De eerste en tweede stand zetelden in de Staten-Generaal en bepaalden het beleid. Ze betaalden geen belastingen.

De derde stand financierde de staat (belastingen) en had geen enkele inspraak in het bestuur.

Het Frankrijk in deze periode is een land waarin de economie in het slop zit, een land met een hoge staatsschuld, een land ook waarin de ideeën van de Verlichting zich verspreidden... Het absolutisme van de vorst wordt in vraag gesteld, de standenmaatschappij als "goddelijke beschikking" wordt minder vanzelfsprekend.

De derde stand voelt zich de melkkoe van de staat en eist inspraak, een deel van de welvaartskoek.

Door een aantal mislukte oogsten wordt het meel peperduur en het basisvoedsel brood onbetaalbaar. Mensen hebben honger en zien met lede ogen hoe de elite in luxe leeft.

Tot overmaat van ramp wordt Jacques Necker, minister van financiën en één van de weinigen die oor had voor de verzuchtingen van de derde stand ontslagen.

Is dit de spreekwoordelijke druppel?

De boel ontploft...

Op 14 juli 1789 bestormt het volk de Bastille, de gevangenis van Parijs en hét symbool van het gezag ... Dit is het begin van de Franse Revolutie.

Er komt een Nationale Vergadering die een "Verklaring van de rechten van de mens en de burger" uitvaardigt. In die verklaring staat dat de soevereiniteit bij het volk ligt en dat mensen vrij en met gelijke rechten worden geboren.

(Opmerking: met "mensen" worden enkel mannen bedoeld. Van vrouwenrechten is nog geen sprake)

De koning wordt afgezet, het koningschap afgeschaft en Frankrijk wordt een republiek.

Eind goed, al goed?

- Luisterlied door M. Matthieu: "La Marseillaise"
- Historiek Franse Revolutie (deel2) (Annie)

"Aux armes, citoyens! Marchons contre la tyrannie"

Maar eenmaal het juk van de tirannie afgeworpen, eenmaal de vrijheid veroverd ... dan is het kwestie er iets van te maken... die mooi klinkende leuzen en slogans vorm geven in een beleid dat ten dienste staat van en

goed is voor iedereen?

Om een bekend gezegde te parafraseren: "Het zijn sterke benen die de vrijheid kunnen dragen"... En die van de zegevierende revolutionairen zijn- helaas- niet sterk genoeg/

Wraak!!! Wraak op de onderdrukkers!!!

De revolutie ontspoord... Het wordt een bloedbad... Vele duizenden leden van eerste en tweede stand worden vermoord (ook de ex-koning en de ex-koningin).

En ook onder de revolutionairen zelf staan aanhangers van diverse strekkingen elkaar naar het leven. Het trieste hoogtepunt is het terreurregime van Robespierre die op zijn beurt de hoofd verliest (letterlijk).

Het is een gruwelijke periode.

In 1799 volgt dan een staatsgreep door Napoleon en worden "vrijheid, gelijkheid, broederlijkheid" weer onder het tapijt geveegd. Terug naar af, naar het "ancien régime"

- Enkele lezingen (Kristien)

1 Kor 8, 9

"Maar let erop dat de vrijheid die u hebt geen struikelblok wordt voor de zwakken onder u"

1 Kor 10, 23-24

"U zegt: alles is toegestaan. Zeker, maar niet alles is goed. Alles is toegestaan, maar niet alles is opbouwend. Wees niet op uzelf gericht, maar op de ander"

Galaten 5, 13-14

"Broeders en zusters, u bent geroepen om vrij te zijn. Misbruik die vrijheid niet om uw eigen verlangens te bevredigen, maar dien elkaar in liefde, want de hele wet is vervuld in één uitspraak: heb uw naaste lief als uzelf"

- Overdenking (Annie)

In de lezingen wordt duidelijke taal gesproken:

“vrijheid mag geen struikelblok zijn voor de zwakken”

“Wees niet op uzelf gericht, maar op de ander”

“Misbruik de vrijheid niet om uw eigen verlangens te bevredigen”

Vrijheid is dus geen vrijbrief om “je eigen zin te doen”; echte vrijheid is dienstbaar zijn, er zijn voor de ander, het algemeen belang laten primeren boven het eigenbelang...

Vrijheid hangt samen met verantwoordelijkheid. Wie de vrijheid heeft om te kiezen heeft de verantwoordelijkheid om zich te informeren, om kennis te vergaren zodat er keuzes kunnen worden gemaakt die positief en opbouwend zijn voor de hele gemeenschap en niet enkel voor de eien persoon of de eigen kleine groep.

In onze maatschappij hebben we veel politieke vrijheden: vrijheid van godsdienst, van pers, van meningsuiting, van vereniging en vergadering...

Maar worden deze vrijheden altijd en overal op een positieve en verantwoordelijke manier gebruikt? Op een manier die goed en opbouwend is voor iedereen?

De vraag stellen is ze beantwoorden.

Heden ten dage zien we dat het begrip “vrijheid” dreigt te verglijden tot “individualisme”...dat het wordt gereduceerd tot “het vrij zijn van enige verantwoordelijkheid ten aanzien van anderen”.

Een nefaste evolutie...

“Vrijheid van meningsuiting” bijvoorbeeld... Bedoeling is toch (of zou dat moeten zijn) om op een beschaafde manier van mening te verschillen in een gezamenlijke zoektocht naar oplossingen voor bepaalde problemen... en niet als een vrijbrief tot het verspreiden van fake news of het “recht” om op sociale media andersgezinden te bedreigen en/ of te intimideren. Dan wordt die zogezegde vrijheid een tirannie van de meest brutalen die mensen monddood maakt...

Het publieke debat is zo verhit geraakt dat zij die een bedreiging vormen voor onze vrijheden zich vaak voordoen als de verdedigers ervan.

Corona bijvoorbeeld...

Wie zijn de verdedigers van onze vrijheid...

de zelfverklaarde complotdenkers of de burgers die de opgelegde maatregelen zo goed mogelijk opvolgen.

Wie dient het algemeen belang ... de extreme roepers op Twitter/

Facebook of de stemmen van wetenschappers?

Zelfs de fundamenteën van onze burgerlijke vrijheden- met name de rechtsstaat en de democratie- komen steeds vaker onder vuur te liggen, zogenaamd “in naam van de vrijheid”...

Een voorbeeld:

Rechterlijke uitspraken die “wereldvreemd” worden genoemd en de parlementaire democratie die als “tirannie van slechte wetten” wordt betiteld ... en dit door bepaalde politici, door bepaalde partijen...

Zo wordt de essentie van de vrijheden die de Verlichting ons heeft gebracht systematisch ondergraven.

En we zien dat niet enkel in ons land maar overal gebeuren... Ik herhaal het: een gevaarlijke evolutie!

De politieke en andere vrijheden die we hebben zijn niet uit de lucht komen vallen. Bloed, zweet en tranen hebben ze gekost. Laat ons er daarom zeer omzichtig mee omspringen...

Ook als “moeten kiezen” soms moeilijk is, “kunnen kiezen” is en blijft een voorrecht, een voorrecht dat miljoenen niet hebben!

Vrijheid is geen statisch gegeven... het blijft een voortdurende opdracht...

Er zit dynamiek in, actie, groei... Een mens moet vrij worden, zich vrij maken, vrijheid verwerven, soms bevechten... Vrijheid beschermen en bewaren want er zijn genoeg negatieve krachten die haar aantasten en ondermijnen.

Vrijheid is een ongelooflijk kostbaar iets ... mits... en ik keer even terug naar Paulus in zijn brief aan de Galaten ... mits ze ten dienste staat van de rijkste kracht en de meest fundamentele opdracht van ieder mens, nl. de kracht en de opdracht om lief te hebben...

Het moge zo zijn.

- Vrije voorbeden en/of “wat betekent vrijheid voor u?” – Acclamatie p. 76: “Wie niet strijden”
- Praktische puntjes/ Omhaling
- Lied p. 60: “Hier wordt een land gezocht”
- Tafelgebed n° 3/ Wij breken en delen het Brood
- Onze Vader

- Lied p. 100: "Gaaf dan op weg"
- Slottekst (Annie)
Fragment uit "De lange weg naar vrijheid" (Nelson Mandela)
(geen wraak op de onderdrukkers maar verzoening)

*Zelfs in de meest uitzichtloze tijden in de gevangenis,
als mijn kameraden en ik tot het uiterste werden gedreven,
zag ik soms een glimp van menselijkheid
in één van de bewakers,
misschien maar een seconde lang,
maar het was voldoende om me gerust te stellen,
zodat ik weer verder kon...*

*Tijdens die lange en eenzame jaren
veranderde mijn honger naar vrijheid voor mijn eigen volk
in een honger naar vrijheid voor alle mensen,
wit én zwart*

*Toen ik de gevangenis uitliep
was het mijn taak
om zowel de onderdrukte als de onderdrukker te bevrijden*

- Vredewens (Kristien)
- Vredeslied p. 86: "Hevenuh sjaloom aleichem" (3x)